

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

636: Οι Άραβες νικούν τον στρατό του Αυτοκράτορα Ηρακλείου Α' στον ποταμό Ιερομίακα.

1054: Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Μιχαήλ Κηρουλάριος επισημοποιεί το Σχίσμα των Εκκλησιών και αφορίζεται από τους απεσταλμένους του Πάπα.

1919: Υπογράφεται το Σύμφωνο Τίτονι (υπουργός Εξωτερικών της Ιταλίας) - Βενιζέλου. Προβλέπει την παραχώρηση των Δωδεκανήσων πλην της Ρόδου στην Ελλάδα και καθορίζει ότι η Ιταλία θα στηρίξει το ελληνικό αίτημα για τη Βόρεια Ήπειρο, ενώ η Ελλάδα θα υποστηρίξει την ανάθεση στην Ιταλία «εντολής» για την Αλβανία. Το Σύμφωνο θα καταγγελθεί από την Ιταλία στις 9 Ιουλίου 1922.

1926: Η πρώτη έγχρωμη υποβρύχια φωτογραφία δημοσιεύεται στο περιοδικό National Geographic.

1945: Αρχίζει στο Πότσδαμ της Γερμανίας η διάσκεψη κορυφής, με τη συμμετοχή των Ιωσήφ Στάλιν, Χάρι Τρούμαν και Γουίνστον Τσόρτσιλ, που αντικαταστάθηκε από τον Κλέμεντ Ατλι όταν έγιναν γνωστά τα αποτελέσματα των βρετανικών εκλογών. Αποφασίζεται ο διαμελισμός της Γερμανίας και ρυθμίζονται τα θέματα των αποικιών της Αυστρίας, της Πολωνίας, της Ουγγαρίας και της Τσεχοσλοβακίας.

1950: 199.854 θεατές -ρεκόρ για ποδοσφαιρικό αγώνα- παρακολουθούν στο Μαρακανά την αναμέτρηση Βραζιλίας - Ουρουγουάης για το 4ο Παγκόσμιο Κύπελλο. Ο αγώνας λήγει 2-1 υπέρ της Ουρουγουάης, που κατακτά το Μουντιάλ.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1872: Ρόαλντ Αμούντσεν, νορβηγός εξερευνητής του Νοτίου Πόλου. (Θαν. 18/6/1928)

1921: Γκι Λαρός, γάλλος μόδιστρος. (Θαν. 17/2/1989)

1948: Πίνχας Τσούκερμαν, ισραηλινός βιολονίστας, ειδικός στη μουσική του Βάλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1989: Χέρμπερτ Φον Κάραγαν, ελληνικής καταγωγής αυστριακός διευθυντής ορχήστρας. (Γεν. 5/4/1908)

1992: Μαίρη Αρώνη, ηθοποιός. (Γεν. 1914)

1999: Τζον Φιτζέραλντ Κένεντι τζούνιορ, γιος του αμερικανού προέδρου JFK, δικηγόρος και εκδότης του περιοδικού George. (Γεν. 25/11/1960)

Το Μεγάλο Σχίσμα

Με τον όρο Σχίσμα εννοούμε τη διάσπαση της αδιαίρετης κατά την πρώτη χιλιετία Χριστιανικής Εκκλησίας, που συνέβη συμβατικά το 1054. Το Σχίσμα επηρεάστηκε από πολιτικούς, πολιτιστικούς και οικονομικούς παράγοντες, αλλά η βασική του αιτία δεν ήταν κοσμική, αλλά θεολογική. Οι Χριστιανοί της Ανατολής και της Δύσης διαφωνούσαν για τις Παπικές αξιώσεις και το Filioque.

Πολλούς αιώνες πριν από το Σχίσμα προέκυψαν ορισμένες διαφορές ανάμεσά τους, που σταδιακά τους αποξένωσαν. Αφορούσαν τον τρόπο της εκκλησιαστικής διοίκησης (Συνοδικό σύστημα στην Ανατολή, μονοκρατορία του Πάπα στη Δύση), τον τρόπο ερμηνείας της Παράδοσης (Filioque) και κυρίως τον τρόπο τέλεσης της Λατρίας (Εικονομαχία, διαφορές στη νηστεία και την τέλεση των μυστηρίων, χρήση αγαλμάτων στους ναούς της Δύσης, υποχρεωτική αγαμία για όλο τον κλήρο στη Δύση κ.ά.).

Ωστόσο, η επιδείνωση των σχέσεων της Ορθόδοξης Ανατολής και της Λατινική Δύσης επιταχύνθηκε από τις γενικότερες πολιτικές εξελίξεις, που σημειώθηκαν κυρίως τον 8ο αιώνα, αποτέλεσμα των οποίων υπήρξε η ανασύσταση της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τους Φράγκους, ως ανταγωνίστρια δύναμη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Η Ρώμη, που μέχρι τότε ήταν τμήμα του Βυζαντινού Κόσμου, περνούσε προοδευτικά στην επιρροή των Φράγκων, ιδιαίτερα από την εποχή του Καρλομάγνου. Από την περίοδο εκείνη υπήρχαν όλες οι προϋποθέσεις για το λεγόμενο Μεγάλο Σχίσμα και έλλειπαν μόνο οι αφορμές που δεν άργησαν να έλθουν.

Τα δύο μεγάλα «αγκάθια» που οδήγησαν στο Σχίσμα ήταν οι Παπικές Αξιώσεις και το Filioque. Οι Παπικές Αξιώσεις συνοψίζονται στο Πρωτείο του Ποντίφικα, έναντι των άλλων τεσσάρων Πατριαρχών της Ανατολής (Κωνσταντινουπόλεως, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων). Στη Δύση υπήρχε μόνο μία μεγάλη επισκοπική έδρα που προέβαλε το προνόμιο της ιδρυσής της από τον Απόστολο Πέτρο. Η Ορθόδοξη Ανατολή δεν αρνείται το Πρωτείο της Εκκλησίας της Ρώμης, αλλά το εντάσσει στο πλαίσιο της Συνοδικότητας.

Η άλλη μεγάλη δυσκολία ήταν το Filioque. Η διαμάχη είχε σχέση με τη διατύπωση του Συμβόλου της Πίστεως («Πιστεύω») για το Άγιο Πνεύμα. Το επίμαχο σημείο, όπως διαμορφώθηκε από τις Συνόδους Νικαίας και Κωνσταντινουπόλεως και ισχύει έως σήμερα στην Ορθόδοξη Εκκλησία, είχε ως εξής: «... και εις το πνεύμα το Άγιον, το Κύριον, το Ζωοποιόν, το εκ του Πατρός εκπορευόμενον, το συν Πατρί και Υιώ συμπροσκυνούμενον...». Η Δυτική Εκκλησία παρενέβαλε μια πρόσθετη φράση «Και εκ του Υιού» (Filioque στα Λατινικά), έτσι ώστε το Σύμβολο της Πίστεως να διαβάζεται στο συγκεκριμένο σημείο: «... και εις το πνεύμα το Άγιον, το Κύριον, το Ζωοποιόν, το εκ του Πατρός και εκ του Υιού εκπορευόμενον, το συν Πατρί και Υιώ συμπροσκυνούμενον...».

Δεν υπάρχει βεβαιότητα για το πότε παρενεβλήθη η προσθήκη, φαίνεται όμως ότι κατάγεται από την Ισπανία και χρησιμοποιήθηκε από τους εκεί Χριστιανούς ως προστασία κατά της αίρεσης του Αρειανισμού. Οι Ορθόδοξοι αποκρούουν την προσθήκη του Filioque για δύο λόγους. Τη θεωρούν θεολογικό λάθος και υποστηρίζουν ότι η όποια αλλαγή στο Σύμβολο της Πίστεως θα πρέπει να γίνει μόνο με τη σύγκληση Οικουμενικής Συνόδου.

Η διαμάχη, που έφθασε τα πράγματα στα άκρα και τη ρήξη, σημειώθηκε επί πατριαρχίας του Μιχαήλ Κηρουλάριου (1043-1059), ο οποίος θέλησε να αντιμετωπίσει αποφασιστικά την προσπάθεια του Πάπα Λέοντος Θ' (1049-1054) να επιβάλλει εκκλησιαστικές καινοτομίες στις βυζαντινές επαρχίες της Νότιας Ιταλίας. Ο Πάπας, περνώντας στην αντεπίθεση, αμφισβήτησε τον τίτλο του Οικουμενικού Πατριάρχη στον Μιχαήλ

και ζήτησε να υπαχθούν στη δικαιοδοσία του οι Εκκλησίες της Βουλγαρίας και της Ίλλυρίας (σημερινής Αλβανίας).

Το επόμενο βήμα ήταν ο αφορισμός του Πατριάρχη από τον Πάπα. Ο απεσταλμένος του Πάπα στην Κωνσταντινούπολη καρδινάλιος Ουμβέρτος επέθεσε επιδεικτικά τη Βούλα Αφορισμού στην Αγία Τράπεζα της Αγίας Σοφίας στις 16 Ιουλίου 1054, πριν από την έναρξη της Θείας Λειτουργίας, παρόντων του Αυτοκράτορα και του Πατριάρχη. Αμέσως μετά ο Ουμβέρτος και η ακολουθία του αναχώρησαν από την Κωνσταντινούπολη με προορισμό τη Ρώμη, έχοντας πληροφορηθεί τον θάνατο του Νικόλαου Β'. Καθώς περνούσαν από τη δυτική πύλη της Βασιλεύουσας, ο καρδινάλιος ακούστηκε να λέει «Ο Θεός ας δει και ας κρίνει». Μάταια ένας διάκονος έτρεξε πίσω του παρακαλώντας τον να πάρει πίσω το έγγραφο του Αφορισμού. Ο Ουμβέρτος αρνήθηκε και πέταξε το έγγραφο στον δρόμο.

Η αντίδραση του Μιχαήλ ήταν άμεση. Παρά τις επιφυλάξεις του Αυτοκράτορα Κωνσταντίνου Θ' του Μονομάχου συγκάλεσε την ενδημούσα σύνοδο στις 24 Ιουλίου και ανταφόρισε όσους Παπικούς είχαν συντάξει τον αφορισμό ή συμφωνούσαν με το περιεχόμενό του. Επί πλέον ζήτησε από τους υπόλοιπους Πατριάρχες να αποδεχθούν την απόφαση αυτή της ενδημούσας Συνόδου. Έτσι, οριστικοποιήθηκε το Μεγάλο Σχίσμα Ανατολικής και Δυτικής Χριστιανοσύνης, το οποίο επισφραγίστηκε με την κατάληψη της Κωνσταντινουπόλης από τους Σταυροφόρους (1204). Μέχρι την Άλωση της Πόλης από τους Οθωμανούς Τούρκους (1453) έγιναν κάποιες προσπάθειες για την επανένωση των Εκκλησιών. Προσέκρουσαν, όμως, στις αξιώσεις του Πάπα και στο ανθωνικό κλίμα που επικρατούσε στο Βυζάντιο. Οι σημαντικότερες ήταν οι Σύνοδοι της Λυόν (1274) και της Φεράρας - Φλωρεντίας (1438-1445). Το Σχίσμα υφίσταται και σήμερα, παρά το γεγονός ότι στις 7 Δεκεμβρίου του 1965 ο Πάπας Παύλος ΣΤ' και ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθναγόρας ανακάλεσαν τους αφορισμούς του Πάπα Λέοντα Θ' και του Πατριάρχη Μιχαήλ Κηρουλάριου, με τους οποίους είχε επέλθει η ρήξη του 1054.

ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ...

Συνέδριο ΣΥΡΙΖΑ: Μια όμορφη ατμόσφαιρα...

Το σκηνικό της «αγαπημένης οικογένειας» που θέλει να περάσει η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ στο συνέδριό του καλάει μέρα με τη μέρα, καθώς πολλά στελέχη δηλώνουν δημόσια τη διαφωνία τους, αφήνοντας αιχμές εναντίον του Αλέξη Τσίπρα και της ηγετικής ομάδας.

Χαρακτηριστικότερο παράδειγμα αυτό του Μ. Γλέζου, ο οποίος δεν παρέστη κατά την έναρξη του συνεδρίου του ΣΥΡΙΖΑ, παρόλο που είχε ανακοινωθεί ότι θα είναι και στο τι-

μπικό προεδρείο. Μάλιστα, ο Μ. Γλέζος, που είχε και προσυνεδριακά εκφράσει διαφωνία με τη διαδικασία αυτοδιάλυσης των συνιστωσών, επιτέθηκε στον Αλ. Τσίπρα, σημειώνοντας ότι «δεν είμαστε σε ένα κόμμα μονοπρόσωπο, δεν είμαστε σε ένα κόμμα αρχηγικό» και αναφερόμενος στις συνιστώσες τόνισε «πώς σκοτώνετε τα άλογα που μας έφεραν μέχρι εδώ».

Παράλληλα, ο Γιάννης Θεωνάς, ο οποίος

δεν εκλέχτηκε μεν σύνεδρος από την οργάνωσή του, αλλά συμμετέχει στο συνέδριο ως μέλος και του τιμητικού προεδρείου (!) εξαπέλυσε επίσης επίθεση στον Αλ. Τσίπρα. Στο ίδιο μήκος κύματος και η Διοικούσα Επιτροπή του ΔΗΚΚΙ, που επανέφερε προηγούμενη ανακοίνωσή της με την οποία τονίζει ότι διαφωνεί με την νηρεκτίβα αποδιάλυσης των συνιστωσών και αρνείται να διαλυθεί και να διαχύσει τα μέλη του ΔΗΚΚΙ στον ΣΥΡΙΖΑ.

ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ

Παρόμοια στάση κρατάει και άλλη μια συνιστώσα του ΣΥΡΙΖΑ, η ΔΕΑ (τροτσκιστές), ενώ μια άλλη συνιστώσα («Κόκκινο») διασπάστηκε λίγες μέρες πριν από το συνέδριο, καθώς αποχώρησε από αυτήν μια ομάδα, η τάση «Κ2», όπως τη λένε... «Πύργος της Βαβέλ» είναι ο ΣΥΡΙΖΑ. Με συνιστώσες πριν ή με τάσεις στο νέο κόμμα διαγκωνίζονται ποιος θα εφαρμόσει καλύτερα την υποταγή στην ΕΕ και τους «υγιείς» επιχειρηματίες.